

Ministerstvo životního prostředí

Metodika pro environmentálně odpovědný přístup při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy

Metodika

zpracovalo MŽP, se zohledněním připomínek členů meziresortní pracovní skupiny

metodika pro běžný provoz jakékoli instituce (úřadu)

https://www.mzp.cz/cz/setrna_verejna_sprava

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo | Témata | Služby | Kontakty

🏠 > Témata > Environmentální politika a nástroje > Dobrovolné nástroje > Šetrná veřejná správa

Témata

Ochrana ovzduší

Voda

Odpadové hospodářství

Šetrná veřejná správa

Veřejné instituce patří v Evropě k největším spotřebitelům, jelikož utrácejí přibližně 16 % hrubého domácího produktu Evropské unie (tj. sumu odpovídající polovině hrubého domácího produktu Německa). Např. v roce 2002 činil objem veřejných zakázek (nákupů) v Evropské unii 1 450 mld. EUR. Veřejné instituce mají tedy prostřednictvím veřejných zakázek značný potenciál zmírnit tlak na životní prostředí uplatňováním environmentálních požadavků.

Kalendář akcí

červen
12
2018

Akce
Představení Technických podmínek Ministerstva dopravy TP179 – Navrhování komunikací pro cyklisty
12.06.2018 - 19.06.2018

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Běžný provoz institucí v 10 listech

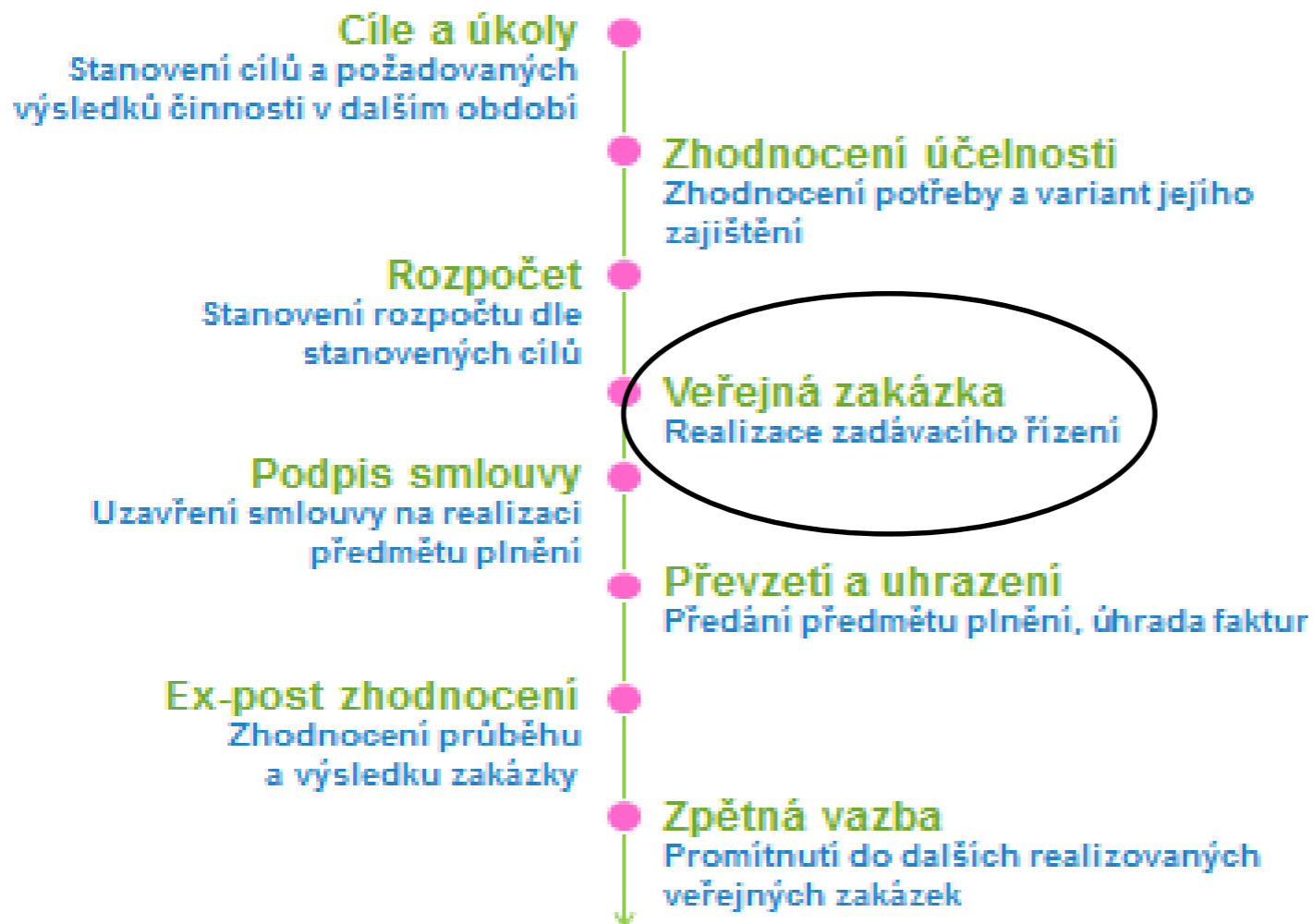
- ✓ výpočetní technika – list 1
- ✓ kancelářská technika – list 2
- ✓ grafický papír – list 3a
- ✓ hedvábný papír – list 3b
- ✓ provoz budov – list 4
- ✓ osvětlení – list 5
- ✓ nábytek – list 6
- ✓ čisticí prostředky a úklidové služby – list 7
- ✓ stravování a občerstvení – list 8
– *právě aktualizujeme*
- ✓ osobní vozidla a lehká užitková vozidla – list 9
- ✓ využití druhotných surovin – list 10

ČR - Metodika 3E Ministerstva financí

Co je smyslem metodiky?

Veřejné nakupování vs. veřejné zakázky

Úvod - Příklady úspor dosažených prostřednictvím odpovědného přístupu

GPP
2020

procurement
for a low-carbon
economy

Technical specifications

- Energy efficient power adaptor (efficiency >85%).
- Smart-thin-client systems: Idle mode max. 12 Watts
- Full-thin-client systems: Idle mode max. 15 Watts
- Both systems:
 - Sleep mode = Soft off (e.g. ACPI S5) max. 2 Watts
 - Sleep mode = Soft off (e.g. ACPI S5) incl. Wake on LAN max. 2.7 Watts

Award criterion

the only award criterion was lowest price

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

GRAFICKÝ PAPIR

papír s měrnou hmotností 80–170 g/m²
(nezahrnuje hotové papírové výrobky, jako např. poznámkové bloky, náčrtníky)

ÚVOD – ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI A MOŽNOSTI ÚSPOR*Hlavní dopady na životní prostředí spojené s výrobou z papíru¹*

Hlavní dopady výrobků z papíru na životní prostředí jsou spojeny s jejich výrobou a z části také s likvidací, pokud nejsou recyklovány. Ve výrobní fázi jsou nejvýznamnějšími dopady

- **spotřeba energie a vody:** spotřeba energie při výrobě papíru z primárních vláken je výrazně energeticky náročnější, než výroba papíru z recyklované suroviny, a to i přes řadu nových technologických řešení realizovaných v poslední době díky uplatňování nejlepších dostupných technologií (BAT); totéž platí pro spotřebu vody, které se při výrobě papíru z primární suroviny spotřebuje významně větší množství;
- **skleníkové plyny:** studie² uvádí, že recyklováním jedné tuny papíru se ušetří 1,4 tun CO₂ ekv.; z toho 0,69 tun odpovídá metanu uvolněnému ze skládkování (za předpokladu, že by se papír nerecykloval a likvidoval jako odpadem ukládaný na skládku) a 0,71 tun odpovídá úsporám emisí v jiných fázích životního cyklu;
- **spotřeba surovin:** dřevo - údaje z roku 2014 uvádí, že množství ilegálně vytěženého dřeva v devíti zemích vyvážejících dřevo dosáhlo objemu více než 80 milionů kubických metrů³, což odpovídá třetině jejich vývozu. Dopady nelegální těžby se projevují úbytkem biologické rozmanitosti a degradací lesů, úbytkem přírodních stanovišť, snížením kapacit adaptace a mitigace klimatických změn. Využíváním recyklované suroviny se uvedené dopady mohou výrazně snížit. Celulózová vlákna však nemohou být recyklována donekonečna, je tedy potřeba přidávat do životního cyklu papíru nová primární vlákna, zvláště do surovin pro výrobu papíru vyšší kvality. V takovém případě zaručuje žádanou kvalitu a odpovědný způsob hospodářství v lesích certifikace (FSC, PEFC, CSA nebo SFI⁴);
- **blešování papíru:** bělení papíru se používá k tomu, aby se papír bělel znovu nebílí, a pokud ano, používá se k tomuto účelu peroxid vodíku. Bělení buněk chlórem nebo jeho sloučeninami vede ke znečištění odpadních vod z papírenské výroby chlorovanými sloučeninami srovnatelnými měřeními jako AOX. Některé AOX jsou výsoce toxické pro ryby a ostatní vodní organismy, mnohdy se jedná o látky bioakumulativní; mohou ohrožovat i lidské zdraví (především svými karcinogenními vlastnostmi);
- **další chemické látky:** některé syntetické polymery používané při výrobě papíru mají karcinogenní, mutagenní nebo jiné nebezpečné vlastnosti; barvy mohou obsahovat těžké kovy (rtuť, olovo, kadmium, nebo šestimocný chrom); EDTA používaná při bělení papíru

¹ Velká Británie, Kritéria pro zelené nakupování výrobků z papíru, analýza dopadů (GBS for paper and paper products: impact assessment).

² UK Waste Strategy 2007, přílohy (Part E of Appendix 1 to Annex A), tabulka A.28, str.71

³ údaj převzatý z Technical report GPP EU, Revision of the EU Green Public Procurement (GPP) criteria for Furniture, který jako zdroj uvádí výzkum provedený Chatham House v roce 2015 (Alison Hoare, 2015)

⁴ FSC (Forest Stewardship Council), PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes), CSA (Canadian Standards Association) and SFI (Sustainable Forestry Initiative).

Obsah listuargumenty a
systémová opatření**úvod**

- hlavní dopady na životní prostředí spojené s ...
- úspory dosažené prostřednictvím odpovědného přístupu

cíl do roku 2020

opatření v rámci organizace

indikátor plnění opatření

související listy

environmentální požadavky na pořizované výrobky

tabulkový přehled požadavků doplněný o způsob prokazování

smluvní podmínky

značení a vysvětlivky

(příloha)

„zelená“ veřejná zakázka

1. CÍL PRO ROK 2020

Měřitelné konkrétní cíle

Např. (kancelářská technika) - nově pořizovaná technika odpovídá svými vlastnostmi energetické účinnosti o 20 % vyšší, než odpovídá standardům Energy Star; snížení počtu osobních tiskáren na nezbytné minimum. Část techniky se řeší formou pronájmu nebo nákupem tiskových služeb.

2. OPATŘENÍ V RÁMCI ORGANIZACE

odpovědný nákup produktů či služeb je pouze jedním z kroků směřujících k odpovědnému provozu a musí být proto součástí racionálního a odpovědného chodu instituce jako celku

Např. (kancelářská technika) -

- upřednostnění pronájmu tiskových zařízení a služeb před jejich samotným nákupem;
- motivovat k efektivnímu/úspornému tisku a elektronickému způsobu komunikace, včetně používání elektronické formy materiálů a sdílených úložišť,

3. INDIKÁTOR PLNĚNÍ OPATŘENÍ

v relevantních případech je navržen měřitelný způsob sledování příslušného opatření

Např. (kancelářská technika) -

- počet tiskáren a kopírek/ počet PC;
- celkový příkon tiskáren a kopírek (dle štítkových údajů).

5. + 6. ENVIRONMENTÁLNÍ POŽADAVKY NA POŘIZOVANÉ VÝROBKY

Doporučené minimální odpovědné požadavky

Komplexní požadavky

8. ZNAČENÍ A VYSVĚTLIVKY

přehled dostupných ekoznaček a dalšího značení v příslušné produktové kategorii, běžně dostupné na našem trhu

List č. 7

ČISTICÍ PROSTŘEDKY A ÚKLIDOVÉ SLUŽBY

Výpočetní technika – list 1

Energetická účinnost přinejmenším odpovídá standardům *Energy Star* pro příslušný druh výrobku:

- pro počítače *Energy Star* v6.1
 - pro displeje *Energy Star* v7.0
 - pro servery *Energy Star* v2.0
- ✓ pro PC, notebooky – možnost snadné opravy a/nebo výměny dílů, zejména paměti (aby bylo možné ji vyměnit nebo rozšířit) a pevného disku, v relevantních případech baterie/akumulátoru
 - ✓ PC, notebooky – recyklovatelnost – snadné rozebrání na komponenty a roztřídění různých materiálů
 - ✓ mobilní telefony – snadná vyměnitelnost baterie

Kancelářská technika – list 2

kopírky, tiskárny, multifunkční zařízení; kazety (tonerové, inkoustové)

- ✓ energetická účinnost₆ v.2.0 (Imaging Equipment);
přínejmenším rovnocenná požadavkům značky Energy Star
- ✓ zařízení umožňuje tisk na recyklovaný papír
(nebo papír s podílem recyklovaných vláken);
- ✓ zařízení umožňuje oboustranný tisk a tisk více stránek na list
(brožura apod.);

Grafický papír – list 3a

papír s měrnou hmotností 80 –170 g/m² (nezahrnuje hotové papírové výrobky, jako např. poznámkové bloky, náčrtníky)

- ✓ surovina je ze 100 % ze sběrových papírových vláken; papír je bělený bez použití plynného chlóru;

nebo

- ✓ obsah sběrových papírových vláken v surovině k výrobě papíru je větší nebo roven 75 %; papír je bělený bez použití plynného chlóru;

nebo

- ✓ obsah sběrových papírových vláken v surovině k výrobě papíru je menší než 75 %; pro jeho výrobu je použito také primárních vláken – alespoň 50 % z celkového množství těchto primárních vláken je certifikováno FSC nebo PEFC; výrobek je bělený bez použití plynného chlóru;

nebo

- ✓ papír je vyroben z primárních vláken; dřevo pochází ze zdroje certifikovaného FSC nebo PEFC; bělený bez použití plynného chlóru;

Hedvábný papír – list 3b

toaletní papír, papírové ručníky, ubrousky

- ✓ papír musí splňovat některou z následujících kombinací parametrů: 100 % ze sběrových papírových vláken; nebělený, nebo bělený bez použití plynného chlóru
nebo
- ✓ s obsahem sběrových papírových vláken ≥ 50 % a obsahem primárních vláken certifikovaných FSC nebo PEFC (40 % hmotnostních z celkového množství primárních vláken), nebělený, nebo bělený bez použití plynného chlóru;

Provoz budov – list 4

neformální zavedení některého ze systémů environmentálního managementu EMS (mezinárodní norma ISO 14001, Program EMAS apod.)

Osvětlení – list 5

vnitřní osvětlení, osvětlení vnějších prostor a související instalační práce

OSVĚTLENÍ: OPTIMALIZACE SPOTŘEBY ENERGIE

REGULACE
Do prostor, kde se nepředpokládá stála přítomnost zaměstnanců, instalujte čidla přítomnosti.

DENNÍ SVĚTLO
Pokud možno využívejte denního světla (prosklením příček, dělicích stěn); zároveň je třeba zohlednit intenzitu slunečního svitu a související přehřívání v místnostech situovaných na jih.

UMĚLÉ OSVĚTLENÍ
Vhodná je instalace čidel, která regulují množství umělého světla podle aktuální intenzity pronikajícího denního světla.
Doporučeno je upravit osvětlení skutečným potřebám a použití místnosti. Upřednostnit by se mělo místní osvětlení/ osvětlení pracovního stolu před celkovým osvětlením.

NÁBYTEK
Upřednostněte světlé barvy stropu, stěn a nábytku, které místnost opticky projasní.

OSVĚTLOVACÍ TĚLESA
Pravidelné čištění je důležité pro optimální provoz a funkci osvětlovacích těles.
Bez údržby může poklesnout účinnost svítidel ke konci jejich životnosti o 40-50 %.

zdroj
sít
použití
regulace
údržba

ADENE
Agentura pro Efektivní Energetiku

Jednoduchá osvětlovací příručka pro obce

Doporučení pro šetrné moderní osvětlování

Vydalo Ministerstvo životního prostředí
a Svaz měst a obcí České republiky

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

Nábytek – list 6

kancelářský nábytek a židle

Při vybavování úřadu nábytkem postupovat podle hierarchie

1. opětovné používání (preferované řešení),
2. repasování,
3. pořízení nového nábytku.

Čisticí prostředky a úklid – list 7

- ✓ koncentráty – kde je to vhodné, požadovat koncentrované výrobky ředitelné vodou před použitím, a to s pomocí odměrek nebo dávkovačů určených/dodávaných výrobcem;
- ✓ účinnost při nízkých teplotách (15-30°C) - detergenty musí být účinné i při nízkých teplotách, aby se snížilo množství energie potřebné na ohřev vody;

Stravování a občerstvení – list 8

v revizi

Připravuje se metodika pro tři kategorie:

- ✓ občerstvení
- ✓ stravování
- ✓ automaty

www.mzp.cz/cz/setrna_verejna_sprava

Pro přímé nákupy
sezónní, lokální

Veřejné zakázky
fair trade, bio

ČISTÁ MOBILITA – list 9

Osobní a lehká užitková vozidla

Za vozidlo s alternativním pohonem bude považováno (v tuto chvíli však doporučujeme nejběžnější alternativní paliva):

- ✓ čistě elektrické vozidlo;
- ✓ vozidlo na zemní plyn a zkapalněný ropný plyn;
- ✓ hybridní a plug-in hybridní vozidlo;
- ✓ vozidlo na čisté či vysokoprocenní biopalivo;
- ✓ vozidlo na vodík.

Využití druhotných surovin – list 10

Výrobky z druhotných surovin či recyklovaných materiálů – list je k využití v případech, kdy k nakupovanému produktu není v metodice přímo určený list

- ✓ alespoň část výrobku je vyrobena z druhotných surovin nebo recyklovaných materiálů

Pozn. Výrobky z druhotných surovin či recyklovaných materiálů – list je k využití v případech, kdy k nakupovanému produktu není v metodice přímo určený list

Další možnosti zeleného zadávání

- ✓ Metodiky Evropské komise
https://www.mzp.cz/cz/setrna_verejna_sprava
- ✓ Metodiky ostatních subjektů
<https://www.veronica.cz/environmentalne-setrny-provoz>
- ✓ Průvodce CZGBC zadáváním veřejných zakázek na šetrné budovy
http://www.czgbc.org/Download/Pruvodce%20zadavatele_CZ_GBC_komplet%20s%20prilohami.pdf
- ✓ Ekoznačky
<https://ekoznacka.cz/>

**„písnička“...
Po práci vypnout**

Prostor pro vaše dotazy...

